

**Quickscan FF-wet plangebied
De Wegwijzer, Houten**

**Quicksan FF-wet plangebied
De Wegwijzer, Houten**

Colofon

Titel : Quicksan FF-wet plangebied De Wegwijzer, Houten

Projectnummer: .. : I5659

Opdrachtgever ... : Gemeente Houten
Postbus 30
3990 DA Houten

Datum : 21 januari 2016
Status rapport ... : eindrapport / definitief
Bestand : I5659-eindrap I.wpd

Opdrachtnemer .. : De Groene Ruimte BV
Postbus 400
6700 AK Wageningen
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek
Handtekening: ... :

Auteursrecht : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

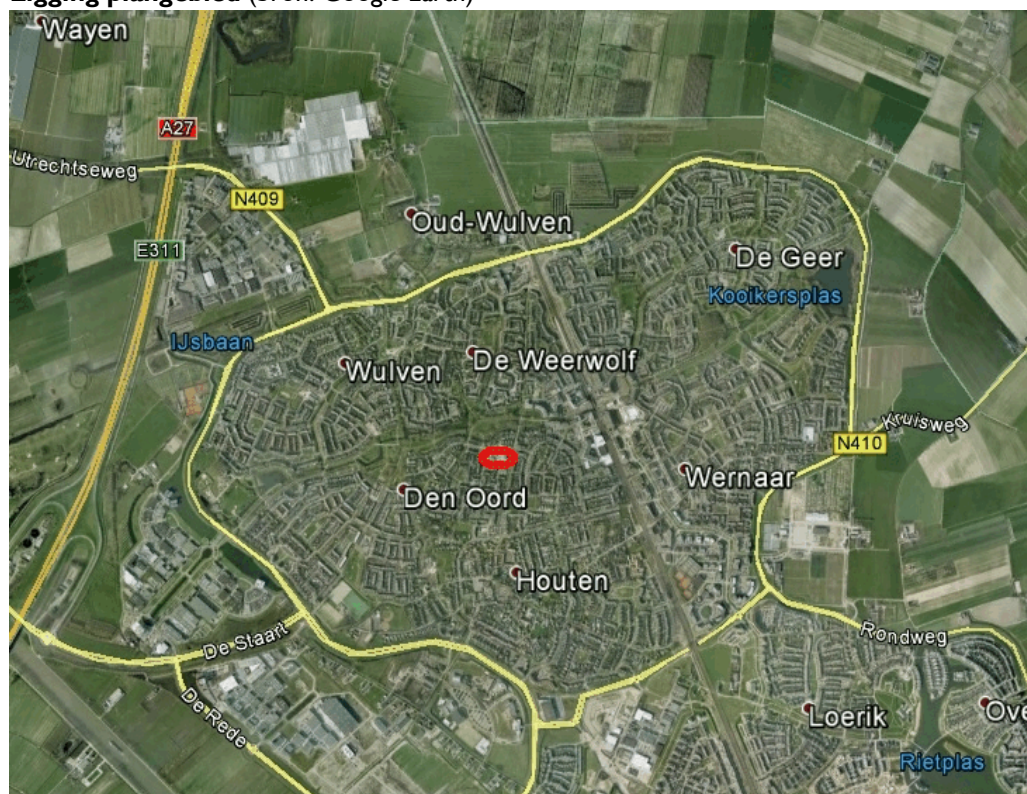
INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	WERKWIJZE	5
3.	BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INGREEP	7
3.1.	Ligging en omgeving	7
3.2.	Plangebied	7
3.3.	Ingreep	7
4.	RESULTATEN FLORA- EN FAUNAWET	9
4.1.	Flora	9
4.2.	Zoogdieren	9
4.3.	Amfibieën, reptielen en vissen	13
4.4.	Vogels	13
4.5.	Insecten en andere ongewervelden	14
5.	CONCLUSIES EN ADVIEZEN	15
5.1.	Conclusies	15
5.2.	Adviezen	15
	BRONNEN	17

Bijlagen

Bijlage 1. Samenvatting verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet (FF-wet)

Ligging plangebied (bron: Google Earth)

Plangebied (bron: Google Earth)

I. INLEIDING

In opdracht van de gemeente Houten heeft De Groene Ruimte BV in december 2015 een ecologische quickscan ingevolge de Flora- en faunawet (FF-wet) uitgevoerd voor het plangebied De Wegwijzer (terrein met voormalige school De Wegwijzer met een gymzaal) te Houten.

Het plangebied betreft een schoolgebouw met bijbehorend terrein. Op het terrein zijn verschillende bomen aanwezig. Het terrein is omkaderd door hekwerken en meidoornhagen.

De ingreep betreft een complete herinrichting van het plangebied, waarbij naar verwachting alle aanwezige elementen worden geamoveerd.

De ingreep is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Consequenties FF-wet

Bij de ingreep brengt de FF-wet een aantal verplichtingen met zich mee ten aanzien van mogelijk aanwezige planten en dieren (zie onderstaande tabel en bijlage I)¹⁾.

Consequenties aanwezigheid beschermde soorten (FF-wet) bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen

Algemeen	Voor het verstoren van alle soorten geldt de algemene (wettelijke) zorgplicht.
Tabel 1	De soorten van tabel 1 betreft algemeen vrijgestelde soorten.
Tabel 2	Voor het verstoren van soorten van tabel 2 is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij aantoonbaar wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en voor de situatie passende gedragscode, of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt gewaarborgd.
Tabel 3	Voor het verstoren van soorten van tabel 3 is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt gewaarborgd. Voor Habitatrichtlijnsoorten geldt dat de ontheffing moet worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn.
Vogels	Voor het verstoren van vogels met een jaarrond beschermd nest is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt gewaarborgd. Voor vogels geldt dat de ontheffing moet worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Bij de initiatiefnemer rust de wettelijke plicht (FF-wet) om aan te tonen dat door de beoogde ingreep geen streng beschermde soorten worden verstoord, of om een ontheffing aan te vragen bij het ministerie van EZ (RVO.nl) en te verkrijgen alvorens versturende activiteiten mogen plaatsvinden.

Om na te gaan of de ingreep een negatief effect heeft op eventueel aanwezige beschermde soorten, is in het kader van de FF-wet een vooronderzoek in de vorm van een quickscan noodzakelijk. De quickscan, bestaande uit een bronnenonderzoek en een veldonderzoek, is er op gericht om een dusdanig goed inzicht te krijgen in de

¹⁾ Naar verwachting zal de nieuwe Wet Natuurbescherming op 1 juli 2016 in werking treden. In deze wet zijn de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet samengevoegd; deze drie wetten zullen dan niet meer bestaan. Eén van de wijzigingen zal zijn, dat het aanvragen van ontheffingen niet meer bij RVO.nl maar bij de provincie dient te geschieden.

aanwezige natuurwaarden, dat (aanbevelingen voor) de volgende onderdelen kunnen worden opgesteld:

- een overzicht van (de kans op) aanwezige en te verwachten streng beschermde soorten (FF-wet) en andere zeldzame of bijzondere soorten en natuurwaarden;
- effecten van de ingreep op (mogelijk) aanwezige en te verwachten streng beschermde soorten (FF-wet) en andere zeldzame of bijzondere soorten en natuurwaarden;
- algemene richtlijnen voor oplossingsrichtingen om negatieve effecten te mitigeren;
- de haalbaarheid van een eventueel vereiste ontheffingsaanvraag;
- het voor een eventueel vereiste ontheffingsaanvraag benodigde nader onderzoek;
- een goed beeld van eventueel in het kader van de Flora- en faunawet (FF-wet) en/of bestemmingsplan(wijzigingen) vereiste vervolgstappen.

Om het bovenstaande doel te bereiken is een ecologische quickscan in de vorm van een bronnenonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd voor de planlocatie en directe omgeving (onderzoeksgebied).

Leeswijze

In deze rapportage zijn de resultaten verwoord van de ecologische quickscan. Van het plangebied is een situatiebeschrijving opgenomen. Daarnaast zijn -per soortengroep- de aangetroffen en/of de zeer waarschijnlijk aanwezige, beschermde soorten aangegeven. Indien bronnenonderzoek en veldonderzoek onvoldoende informatie of zekerheid hebben opgeleverd, waardoor nader (veld)onderzoek is vereist, is dat bij de soortengroep aangegeven.

Van niet genoemde streng beschermde soorten kan de aanwezigheid worden uitgesloten.

Er heeft geen andere toetsing plaatsgevonden dan aan de vereisten vanuit de FF-wet, gebaseerd op de ingreep zoals aangegeven.

2. WERKWIJZE

Ter voorbereiding op het veldbezoek is voor het plangebied een aantal bronnen (internetsites, verspreidingsatlassen en andere relevante bronnen) geraadpleegd, om een indruk te krijgen van de mogelijke natuurwaarden van (de omgeving van) het plangebied.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 8 december 2015 tussen 10.10u en 12.10u. Het was een zonnige ochtend met weinig bewolking, de windkracht was 2 Bft en de temperatuur was ca. 11 °C.

Het veldbezoek is uitgevoerd door een ervaren veldecoloog²⁾ van De Groene Ruimte. Er is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten³⁾. Tijdens het veldbezoek is gelet op (sporen van) beschermde soorten; met de nadruk op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw.

Ook andere bijzondere waarnemingen zijn genoteerd en er zijn foto's gemaakt.

Tijdens het veldonderzoek is alle bebouwing onderzocht op plekken die door vleermuizen gebruikt zouden kunnen worden als winter- of zomerverblijf. Tevens is gekeken naar openingen die toegang kunnen geven tot de spouwruimten van muren en de aanwezigheid van toegankelijke isolatieruimten.

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels kunnen zich zowel in bebouwing (bijvoorbeeld onder pannen of achter gevelbetimmering) als in bomen (nesten of holtes) bevinden. Alle bebouwing en de aanwezige groenvoorzieningen in het plangebied zijn onderzocht op de mogelijke aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen.

Er is gericht gezocht naar (sporen van) beschermde soorten, maar er zijn geen gerichte inventarisaties (met vallen of dergelijke) naar bepaalde soorten(groepen) uitgevoerd.

In de rapportage zijn ter illustratie en toelichting enkele foto's⁴⁾ opgenomen, opdat een zo compleet mogelijk (ecologisch) beeld wordt verkregen van het plangebied. Uiteraard zijn de wettelijk beschermde soorten apart vermeld en is aangegeven welke consequenties dit vanuit de FF-wet heeft voor de verdere procedure bij de herinrichting van het plangebied.

²⁾ ir. R. Noordhuis.

³⁾ De meeste planten- en diersoorten zijn niet jaarrond vindbaar in het veld. Door het plangebied ook op mogelijke geschiktheid voor beschermde soorten te beoordelen, wordt een beeld verkregen van de mogelijkheid of waarschijnlijkheid dat deze soorten voorkomen. Om een maximale zekerheid over het al dan niet voorkomen te verkrijgen zijn in het algemeen gerichte inventarisaties in de daarvoor geschikte seizoenen noodzakelijk.

⁴⁾ Alle in deze rapportage opgenomen foto's zijn gemaakt tijdens het veldbezoek, tenzij anders is aangegeven.

Deel van het plangebied: de ingang van de voormalige school (foto naar west)

De gymzaal aan de zuidzijde (foto naar het westen genomen)

3. BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INGREEP

3.1. Ligging en omgeving

Het plangebied ligt nabij het centrum van Houten, en wordt omringd door woonwijken met een aantal verbindende fietspaden, parkeerplaatsen en parken. Ten westen van het plangebied is gazon aanwezig met daarop een oude appelboomgaard. Ten noorden van het plangebied ligt het Imkerpark; het Imkerpark is een brede groenblauwe zone met een brede watergang, die van west naar oost door Houten loopt en eindigt nabij het gemeentehuis. Ten zuiden van de woonwijk waarin het plangebied zich bevindt ligt de oude dorpskern van Houten met onder andere de oude hervormde kerk en de neogotische katholieke kerk.

3.2. Plangebied

Het plangebied bestaat uit een schoolterrein met verhardingen, gazons, hagen, bomen en een gymzaal. Er is een deels verwilderde tuin aanwezig aan de noord- en westzijde van de school. Aan de noordzijde werden ten tijde van de quickscan wat groentes verbouwd.

De volgende bebouwing valt te onderscheiden:

- het schoolgebouw;
- een gymzaal;
- twee vrijstaande bergingen (direct ten westen van de gymzaal).

Op het terrein staan verscheidene volwassen bomen: een groep Lindebomen, twee Gewone esdoorns, enkele knotwilgen en een Paardenkastanje. Rond het schoolgebouw (behalve aan de oostzijde) en ten westen van de gymzaal zijn goed onderhouden meidoornhagen aanwezig.

Op het schoolplein is verlichting aanwezig in de vorm van circa drie meter hoge lantaarns.

Ten tijde van de quickscan was het schoolgebouw niet als school in gebruik, maar werd het gebouw gebruikt voor diverse sociale activiteiten (het Wereldhuis).

De verlichting van het pand is 's avonds en 's nachts beperkt.

Het pand heeft overal slechts één woonlaag maar verschilt in hoogte van circa 3 m tot 4 m.

3.3. Ingereep

De ingereep betreft sloop van de gebouwen en herontwikkeling van het plangebied. Onbekend is hoeveel en welke bomen worden gekapt.

De ingereep is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

4. RESULTATEN FLORA- EN FAUNAWET

4.1. Flora

Aandachtspunten Flora- en faunawet flora

Soort	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
diverse soorten	?			nader onderzoek nodig

Uit het bronnenonderzoek zijn de volgende soorten naar voren gekomen, die mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen: Rietorchis, Tongvaren, Steenbreekvaren, Veldsalie, Ruig klokje, Rapunzelklokje, Brede wespenorchis, Akkerklokje en Wilde marjolein (Telmee.nl, De Groene Ruimte, 2015a).

Tijdens het veldbezoek zijn geen streng beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien het feit dat het plangebied werd bezocht in december zijn een aantal soorten niet uit te sluiten zoals Brede wespenorchis, Rapunzelklokje, Wilde marjolein en Ruig klokje.

In de tuin van de voormalige school zijn tientallen exemplaren van de Grote kaardenbol aangetroffen. Dit is een licht beschermde, tweejarige soort die zich moeilijk laat verplaatsen. Wel kan de soort op geschikte locaties opnieuw gezaaid worden.

Direct ten zuidwesten van het plangebied zijn twee exemplaren van Maretak aangetroffen. De soort is niet in het plangebied aangetroffen.

Analyse en conclusie flora

Het is onvoldoende duidelijk of door de ingreep streng beschermde⁵⁾ plantensoorten worden verstoord. Nader onderzoek naar streng beschermde plantensoorten als Rapunzelklokje en Ruig klokje en Wilde marjolein is noodzakelijk.

Daarnaast kan dan worden gelet op het voorkomen van licht beschermde soorten als Akkerklokje en Brede wespenorchis. Tevens kan dan worden onderzocht of er naast de Grote kaardenbol nog andere licht beschermde plantensoorten aanwezig zijn in het plangebied, die er natuurlijk zijn gevestigd.

4.2. Zoogdieren

Aandachtspunten Flora- en faunawet zoogdieren

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
vleermuizen		?		nader onderzoek noodzakelijk

Vleermuizen

Uit het bronnenonderzoek is naar voren gekomen, dat in de omgeving van het plangebied voorkomen: Gewone dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Ruige

⁵⁾ Met streng beschermde soorten wordt bedoeld: soorten die zijn vermeld op tabel 2 en tabel 3 van de AMvB art. 75 FF-wet.

dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Meervleermuis, Water-vleermuis, Rosse vleermuis en Tweekleurige vleermuis (Telmee.nl; De Groene Ruimte 2015b).

Bij een eerder onderzoek dat in de buurt van het huidige plangebied in 2015 (De Groene Ruimte 2015b) zijn vier soorten vleermuizen waargenomen: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. In het Imkerspark bleken veel Gewone dwergvleermuizen te jagen, alsook enkele Ruige dwergvleermuizen.

Het schoolgebouw is geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Boven in de muur zijn overal open stootvoegen aanwezig en in het bovenste gedeelte is geen isolatiemateriaal aanwezig. Waarschijnlijk ook niet in de rest van de spouwruimte, maar dat kon niet goed worden vastgesteld. Bij vrijwel alle regenpijpen zijn mogelijkheden voor vleermuizen om in de spouwruimte te komen. Bij portalen en bij boei-boorden zijn hier en daar mogelijkheden voor vleermuizen om achter betimmeringen te komen.

De gymzaal heeft op minder plaatsen toegangsmogelijkheden tot mogelijke verblijfplaatsen dan het schoolgebouw. Bij een 'inham' in de westzijde van het pand en bij de overkapping aan de noordzijde van het pand zijn toegangsmogelijkheden tot voor vleermuizen geschikte ruimtes. Hier zouden dan ook vaste verblijfplaatsen kunnen zijn van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. In het dak zijn warme zomerverblijfplaatsen mogelijk onder de metalen dakbekleding.

Zowel de voormalige school als de gymzaal zijn in principe ook geschikt voor de Gewone grootoorvleermuis; de soort is bekend van de rand van Houten maar het is niet bekend in welke mate deze soort in woonwijken in Houten voorkomt.

Een massawinterverblijf voor Gewone dwergvleermuizen wordt niet verwacht. De gebouwen hebben niet de juiste mogelijkheden en er zijn ook geen sporen aangetroffen die zouden kunnen wijzen op een massawinterverblijf van Gewone dwergvleermuizen.

De bomen in het plangebied zijn gecontroleerd op mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Er zijn geen voor vleermuizen geschikte holtes aangetroffen. Het plangebied is redelijk groen en geschikt als jachtgebied voor vleermuizen en ten noorden van het plangebied ligt een belangrijke groenblauwe structuur Imkerspark.

Overige streng beschermde zoogdiersoorten

Uit het bronnenonderzoek is naar voren gekomen, dat in de omgeving van het plangebied voorkomen: Boommarter, Steenmarter, Das, Eekhoorn, Bever en Waterspitsmuis (Telmee.nl).

Geen van de genoemde soorten heeft vaste verblijfplaatsen in het plangebied. Er zijn geen sporen aangetroffen en het plangebied is ook niet geschikt voor vaste verblijfplaatsen van deze soorten.

Andere streng beschermde zoogdiersoorten zijn niet aangetroffen en worden, gezien de biotopen in het plangebied, ook niet verwacht.

Bij de regenpijpen zijn mogelijkheden voor vleermuizen

Boven de regenpijp kunnen vleermuizen in de spouwruimte komen

Westzijde van de gymzaal. In de dakrand en wellicht in de muur zijn verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen.

Licht beschermde zoogdiersoorten

Aan licht beschermde zoogdiersoorten worden verwacht Egel, Mol, Bosmuis en Huisspitsmuis. Mogelijk komt ook de Rosse woelmuis voor; deze soort wordt in elk geval verwacht in het Imkerspark.

Analyse en conclusies zoogdieren

Er zijn vele verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen aanwezig in het schoolgebouw. Het meest waarschijnlijk is dat er in het pand één of meer paarplaatsen van de Gewone dwergvleermuis aanwezig zijn, die jaarrond gebruikt worden. Andere typen verblijfplaatsen van deze soort en vaste verblijfplaatsen van andere vleermuissoorten zoals Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger zijn niet geheel uit te sluiten.

Door de ingreep worden dus naar verwachting streng beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord. Nader onderzoek is noodzakelijk naar functie en gebruik van het plangebied voor vleermuizen om een compleet beeld van de betekenis van het plangebied voor vleermuizen te krijgen.

Verblijfplaatsen van andere streng beschermde zoogdiersoorten zijn naar verwachting niet aanwezig en worden dus ook niet verstoord.

De (mogelijk) aanwezige licht beschermde soorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; dit betreft algemeen vrijgestelde soorten bij onder andere 'ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen'.

4.3. Amfibieën, reptielen en vissen

Aandachtspunten Flora- en faunawet reptielen, amfibieën en vissen

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
< geen >				

Amfibieën

Het plangebied en directe omgeving bevat geen elementen die van belang zijn voor streng beschermde amfibiesoorten. Wel kunnen licht beschermde soorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Bruine kikker voorkomen (Telmee.nl).

Reptielen

Het plangebied is, gezien de ligging en de aard, ongeschikt voor reptielen.

Vissen

Door het ontbreken van open water komen geen vissen voor in het plangebied.

Analyse en conclusie amfibieën, reptielen en vissen

Door de ingreep worden geen streng beschermde amfibieën, reptielen of vissen verstoord.

De (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; dit betreft algemeen vrijgestelde soorten bij onder andere 'ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen'.

4.4. Vogels

Aandachtspunten Flora- en faunawet vogels

Soort	Opmerkingen
< geen >	
De ingreep is alleen toegestaan: - indien zich geen broedgevallen voordoen (kort vóór de ingreep een veldcontrole uit laten voeren); - indien geen jaarrond beschermde verblijfplaatsen worden verstoord.	

Ondanks het geschikte weer tijdens het veldonderzoek zijn geen Huismussen waargenomen in het plangebied. Geschikte nestplaatsen ontbreken in het plangebied. De nestkastjes in het plangebied worden niet door Huismussen bezet. De Huismus komt wel voor in de omliggende woonwijk en is aangetroffen direct ten zuiden van het plangebied, onder andere een kwetterplek.

Het plangebied wordt niet gezien als een essentieel voedselgebied voor de Huismus.

Uit eerder nader onderzoek (De Groene Ruimte 2015b) is gebleken dat in de naburige wijk vrij veel Gierzwaluwen broeden. In het plangebied worden echter geen nesten van deze soort verwacht. Er zijn geen geschikte nestmogelijkheden voor de Gierzwaluw gevonden in de panden.

Nest- of roestplaatsen van roofvogels en uilen werden niet aangetroffen en worden ook niet verwacht, gezien de afwezigheid van geschikte locaties en groenvoorzieningen en de afwezigheid van sporen van uilen en roofvogels.

Er worden in het plangebied geen jaarrond beschermde nesten van andere soorten verwacht.

In het plangebied kunnen broedgevallen optreden van onder andere Merel, Heggenmus, Koolmees, Pimpelmees, Turkse tortel, Houtduif, Spreeuw, Vink, Ekster en Roodborst.

Analyse en conclusies vogels

Voor Huismus, Gierzwaluw, roofvogels en uilen zijn geen geschikte mogelijkheden voor (jaarrond beschermde) nesten/verblijfplaatsen aanwezig, waardoor verstoring kan worden uitgesloten.

Door de ingreep wordt geen essentieel leefgebied (voedselgebied) van Huismus verstoord.

Door de ingreep worden mogelijk wel broedgevallen van Merel, Heggenmus, Koolmees, Pimpelmees, Turkse tortel, Houtduif, Spreeuw, Vink, Ekster en/of Roodborst verstoord, mede afhankelijk van de periode van de ingreep.

4.5. Insecten en andere ongewervelden

Aandachtspunten Flora- en faunawet insecten en andere ongewervelden

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
< geen >				

Gezien de inrichting van het terrein kan hooguit een aantal algemene insecten en andere ongewervelden worden verwacht. Er is geen geschikt biotoop aanwezig voor streng beschermde soorten.

Analyse en conclusies insecten en andere ongewervelden

Doordat geen geschikt biotoop aanwezig is in het plangebied kan de aanwezigheid en daarmee de verstoring door de ingreep worden uitgesloten.

5. CONCLUSIES EN ADVIEZEN

5.1. Conclusies

- Door de ingreep worden naar verwachting vaste verblijfplaatsen verstoord van de streng beschermde⁶⁾ vleermuizen. Voor het verkrijgen van een volwaardig beeld van soorten en aantallen vleermuizen is een gericht onderzoek conform het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus nodig. Indien vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden verstoord door de ingreep, dan dient aansluitend een ontheffing ingevolge de FF-wet te worden aangevraagd en verkregen, alvorens verstorende activiteiten (zoals de sloop) mogen plaatsvinden.
- Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig in het plangebied. Ook vormt het plangebied geen essentieel leefgebied voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten.
- Om uitsluitel te krijgen over de aanwezigheid/afwezigheid van streng beschermde plantensoorten dient in het groeiseizoen (globaal in de maanden mei, juni of juli) een veldbezoek gebracht te worden aan het plangebied, waarbij gericht wordt gezocht naar (streng) beschermde plantensoorten.
- Door de ingreep worden (mogelijk) enkele licht beschermde soorten verstoord: Egel, Bosmuis, Huisspitsmuis, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Voor de licht beschermde soorten van tabel 1 van de AMvB art. 75 FF-wet geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen.
- Mogelijk komen broedgevallen voor van onder andere Merel, Heggenmus, Koolmees, Pimpelmees, Turkse tortel, Houtduif, Spreeuw, Vink, Ekster, Roodborst. Versturende activiteiten mogen pas plaatsvinden nadat broedgevallen op natuurlijke wijze zijn geëindigd (en de jonge vogels definitief zijn uitgevlogen) en voordat zich nieuwe broedgevallen voordoen.

5.2. Adviezen

- Om een volwaardig beeld te krijgen van de verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en mogelijke andere vleermuissoorten wordt geadviseerd om een gericht nader onderzoek uit te laten voeren, conform het door het ministerie van EZ goedgekeurde Vleermuisprotocol van het NGB. In het plangebied dienen vier veldbezoeken te worden uitgevoerd; twee in de periode half mei tot half juli en twee in de periode half augustus tot eind september. Indien uit het nader onderzoek blijkt, dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en verstoring niet kan worden voorkómen, dan dient een ontheffing ingevolge de FF-wet te worden aangevraagd.
- Om uitsluitel te krijgen over de aanwezigheid en verstopring van streng beschermde plantensoorten wordt geadviseerd om in de zomer een gerichte inventarisatie te laten uitvoeren. Mogelijk kan het zoeken naar streng beschermde plantensoorten gecombineerd worden met een van de vleermuisbezoeken. Indien uit het nader onderzoek blijkt, dat streng beschermde plantensoorten aanwezig zijn en verstoring niet kan worden voorkómen, dan dient een ontheffing ingevolge de FF-wet te worden aangevraagd; indien het alleen soorten van tabel 2 van de AMvB art. 75 van de FF-wet betreft, dan kan ook (aantoonbaar) worden gewerkt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

⁶⁾ Met streng beschermde soorten wordt bedoeld: soorten die zijn vermeld op tabel 2 en tabel 3 van de AMvB art. 75 FF-wet.

- In het algemeen geldt dat de werkzaamheden ruim buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden; indien werkzaamheden binnen of rond het broedseizoen worden uitgevoerd, dient te worden vastgesteld dat er geen enkel broedgeval kan worden verstoord.
- Voor alle soorten (beschermd en niet beschermd) geldt de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat de werkzaamheden op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat planten en dieren zo min mogelijk worden verstoord.
- In z'n algemeenheid dienen de versturende werkzaamheden zo beperkt mogelijk te zijn (algemene zorgplicht). In elk geval dient de verstoring beperkt te blijven tot het (netto) plangebied. Ook materialenopslag, bouwketen etc. dienen zo mogelijk binnen de begrenzing van het plangebied een plaats te krijgen en mogen in elk geval geen versturend effect hebben buiten het plangebied.
- Ook dient, vanuit de zorgplicht, de periode van uitvoering zo gekozen te worden, dat dieren zo min mogelijk worden verstoord. Aanwezige dieren (algemene soorten, en soorten zonder bijzondere beschermingsstatus) worden weggevangen of op een onschadelijke wijze verdreven naar een geschikt biotoop.
- Het verdient aanbeveling om, bij voorkeur na het ontvangen van de ontheffing, een op de werkplanning van de herinrichting gebaseerd ecologisch werkprotocol op te laten stellen; hierin is aangegeven op welke wijze rekening wordt gehouden met de aanwezige planten en dieren.

BRONNEN

Algemene Maatregel van Bestuur inzake art. 75 van de Flora- en faunawet (2005).

De Groene Ruimte BV. 2015a. *Quickscan FF-wet plangebied De Slinger 3, Houten.* Projectnummer 015618

De Groene Ruimte BV. 2015b. *Nader onderzoek beschermde soorten plangebied De Slinger 3, Houten.* Projectnummer 015625

Flora- en faunawet zoals geldend ten tijde van de uitvoering van dit onderzoek.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005. *Buiten aan het werk? Houd rekening met beschermde dieren en planten!* - Brochure Ministerie van LNV.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013. *Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013*

Nederlandse Database Flora en Fauna
Stichting RAVON

www.telmee.nl
www.ravon.nl

BIJLAGE I. SAMENVATTING VERPLICHTINGEN VANUIT DE FLORA- EN FAUNA-WET (FF-WET)

Onderstaande tekst bevat de voor het onderhavige project belangrijkste aspecten van de Flora- en faunawet. Uiteraard is alleen de wettekst bepalend; aan onderstaande tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

Middels de Flora- en Faunawet (FF-wet) zijn in beginsel alle inheemse planten- en diersoorten beschermd en voor alle soorten geldt de wettelijke zorgplicht. Een aantal planten- en diersoorten heeft een bijzondere beschermingsstatus ('beschermden soorten'). Een ingreep kan een effect hebben op dergelijke eventueel aanwezige, beschermde planten- en diersoorten. Een initiatiefnemer heeft de wettelijke plicht om na te gaan of door de ingreep beschermde soorten worden verstoord; de bewijslast ligt bij de initiatiefnemer, die moet aantonen dat geen soorten worden verstoord (waardoor één of meer van de artikelen 8 t/m 12 van de FF-wet worden overtreden) of hij moet een ontheffing voor deze verstoring aanvragen bij het ministerie van Economische Zaken (EZ).

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

Art. 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De eerste stap van zo'n procedure is een quickscan. In een quickscan wordt getracht zo veel mogelijk uitsluitsel te krijgen over de aanwezigheid of afwezigheid van beschermde soorten en, bij aanwezigheid, over de vraag of verstoring aan de orde is. Waar mogelijk wordt gekeken hoe eventuele verstoring kan worden voorkómen of worden verminderd.

Indien verstoring niet kan worden voorkomen, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze dient, vergezeld van een activiteitenplan ingediend te worden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO.NL, voorheen Dienst Regelingen) van het ministerie van EZ. In het activiteitenplan wordt onder andere uitgebreid ingegaan op het doel van de aanvraag, wordt een onderbouwing gegeven en wordt ingegaan op de wijze waarop met (streng) beschermde soorten wordt omgegaan. De verwerking van de aanvraag door de RvO.NL kan geruime tijd in beslag nemen (in het algemeen minstens vier maanden maar afhankelijk van ander factoren kan dat ook langer zijn).

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur in 2005 is de toepasbaarheid van de FF-wet verder vorm gegeven. In deze AMvB is een onderscheid gemaakt in drie bijzondere beschermingsregimes; de beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen en elk van deze soortengroepen is vermeld op een tabel (zie tekstkader volgende pagina). De soorten van tabel 3 hebben de hoogste beschermingsstatus.

Vogels kennen een apart beschermingsregime, los van de tabellen-indeling. Sinds 26 augustus 2009 zijn de nesten van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Ook kan voor een aantal soorten van tabel 3 geen ontheffing meer worden verkregen (tenzij een wettelijk belang uit de Habitatrictlijn van toepassing is); indien vaste verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn, dient de ingreep plaats te vinden op een zodanige wijze dat -althans ingevolge de FF-wet- geen sprake is van verstoring, omdat de functionaliteit van de verblijfplaatsen wordt gewaarborgd.

Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (FF-wet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3).

Toelichting tabel 3

- Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de FF-wet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:
 - 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
 - 2) er is geen alternatief;
 - 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

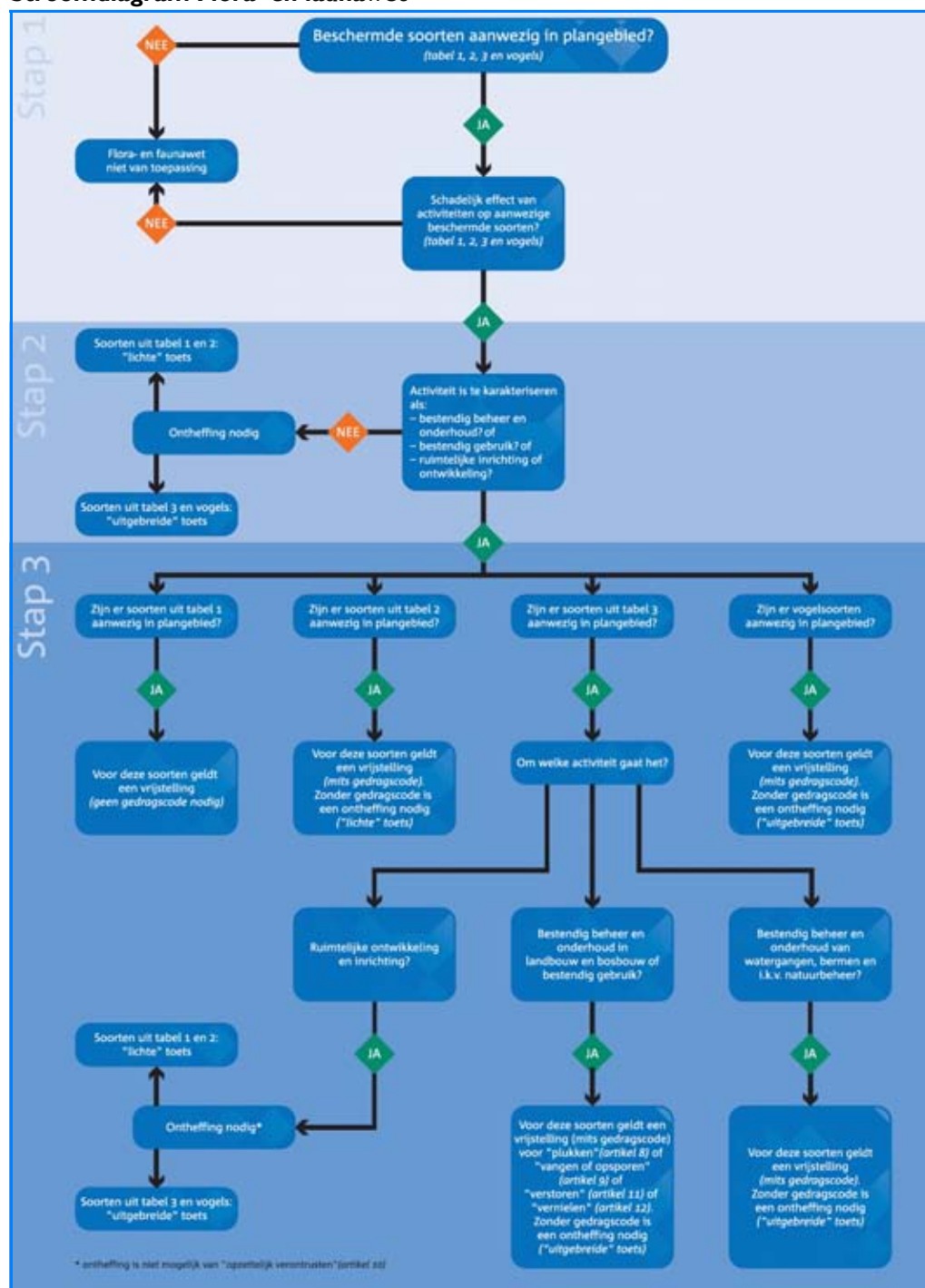
Toelichting tabel vogels

- Het verstoren van broedgevallen van alle vogelsoorten is onder alle omstandigheden verboden.
- Vogelsoorten die jaar rond gebruik maken van hun nest zijn opgedeeld in verschillende categorieën. De volgende categorieën zijn te onderscheiden:
 - 1) nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
 - 2) nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
 - 3) nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
 - 4) vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;
 - 5) nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
- Voor soorten met nesten in categorie 1 tot en met 4 gelden altijd en in het gehele jaar de verbodsbepalingen uit artikel 11. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaar rond beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaar rond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

de groene ruimte

Stroomdiagram Flora- en faunawet

(Zie ook het stroomdiagram op de volgende pagina).

Stroomschema

Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Als een goedgekeurde gedragscode van toepassing is op uw activiteiten geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Komen er beschermde dier- of plantensoorten voor in het plangebied?

ja
neer

Hebben uw activiteiten effecten op de beschermde dier- of plantensoorten?

ja
nee

Soorten uit tabel 1

Soorten uit tabel 2

Soorten uit tabel 3

Vogels

U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Kunt u werken volgens een goedgekeurde gedragscode?

ja
nee

Soorten uit Bijlage 1 Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten

Soorten uit Billage IV Habitatrichtlijn

Kunt u maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen?

ja
nee

Vraag ontheffing aan.

Vraag ontheffing grond van een wettelijk belang uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Vraag ontheffing aan op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn.

Vraag ontheffing aan op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

U heeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Uw aanvraag wordt beoordeeld op deze punten:
- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en / of verblijfplaats aangetast door uw activiteiten?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Uw aanvraag wordt beoordeeld op deze punten:
- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en / of verblijfplaats aangetast door uw activiteiten?
- Is er een wettelijk belang?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?